

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

16 במאי 2005

173

ז' באייר התשס"ה

עמוד

560 הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון), התשס"ה-2005

הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון), התשס"ה–2005

1. תיקון סעיף 1 בחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג–2003' (להלן – הוראת השעה), בסעיף 1, בהגדרה "תושב אזור", במקום "לרבות" יבוא "מי שרשום במרשם האוכלוסין של האזור, וכן".

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד נמצא כי עם התקדמות בניית גדר ההפרדה הופכת אוכלוסיית הפלסטינים המחזיקים בתעודות זהות ישראליות למועדפת עוד יותר על ארגוני הטרור כאמור.

מאז חקיקת הוראת השעה ועד היום לא טופלו בקשות חדשות לאיחוד משפחות בישראל של תושבי האזור, והערכתם המקצועית של גורמי הביטחון היא כי הוראת השעה מהווה כלי יעיל לצמצום המעבר החופשי של תושבי האזור בין שטחי הרשות לישראל ולמניעת הפוטנציאל לסיכון ביטחוני חמור מצד אוכלוסיה זו.

מוצע על כן להאריך את תוקפה של הוראת השעה בתקופה נוספת.

עם זאת, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2265, מיום 18 ביולי 2004, ולאור הערות בית המשפט הגבוה לצדק בעתירות שהוגשו בענין הוראת השעה (בג"צ 7052/03 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' שר הפנים ואח', בג"צ 7102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הפנים ובג"צ 8099/03 האגודה לזכויות האזרח נ' שר הפנים), מוצע כי בד בבד עם הארכת תוקפה תתוקן הוראת השעה כך שיורחבו הסייגים לתחולת ההגבלות הקבועות בה. הרחבה זו תיעשה ביחס לאוכלוסיות אשר על פי הערכת גורמי הביטחון הן בעלות פוטנציאל לסיכון ביטחוני מופחת, וזאת כדי להשיג את מטרתה של הוראת השעה, מחד גיסא, ולהבטיח כי מטרה זו תושג באופן מידתי יותר, מאידך גיסא.

סעיף 1 בסעיף 1 להוראת השעה מוגדר "תושב אזור" כך: "לרבות מי שמתגורר באזור אף שאינו רשום במרשם האוכלוסין של האזור, ולמעט תושב יישוב ישראלי באזור".

מטרת חקיקתה של הוראת השעה היתה כאמור מניעת מעמד בישראל לתושבי האזור הרשומים במרשם האוכלוסין של האזור, ובנוסף לכך לתושבי האזור בפועל שאינם רשומים כתושבים במרשם האמור.

מוצע, למען הסר ספק, לתקן את ההגדרה "תושב אזור" ולהבהיר במפורש כי הגדרה זו כוללת גם את המובן מאליו, היינו – את אלה הרשומים במרשם האוכלוסין של האזור.

כללי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג–2003' (להלן – הוראת השעה), פורסם ביום ח' באב התשס"ג (6 באוגוסט 2003). על פי סעיף 5 להוראת השעה נקבע תוקפה עד תום שנה מיום הפרסום. ואולם בהתאם להוראות סעיף 5 האמור הוארך תוקפה של הוראת השעה בשנת 2004 ובשנת 2005, בצווים שקבעה הממשלה, באישור הכנסת (ק"ת התשס"ד, עמ' 834 וק"ת התשס"ה, עמ' 398), ותוקפה עומד לפוג ביום כ"ב באייר התשס"ה (31 במאי 2005).

בהוראת השעה הוגבלה, במהלך תקופת תוקפה, האפשרות להעניק לתושבי יהודה והשומרון וחבל עזה (להלן – האזור), אזרחות לפי חוק האזרחות, התשי"ב–1952, לרבות בדרך של איחוד משפחות, וכן האפשרות להעניק לתושבים כאמור רישיונות לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב–1952, או היתרי שהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור.

הוראת השעה נחקקה בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1813 מיום 12 במאי 2002, לאור המצויאות הביטחוניות מאז פרוץ העימות המזוין בין ישראל לפלסטינים, שבה התגלתה מעורבות גוברת והולכת בעימות זה, של פלסטינים שהם במקור תושבי האזור אשר נושאים תעודות זהות ישראליות בעקבות הליכי איחוד משפחות עם בעלי אזרחות או תושבות ישראליות, ואשר ניצלו את מעמדם בישראל לשם מעורבות בפעילות טרור ובכלל זה סיוע לביצוע פיגועי התאבדות.

תעודות הזהות הישראליות אשר ניתנו לתושבי האזור כאמור אפשרו להם תנועה חופשית בין שטחי הרשות לישראל, והפכו אותם לאוכלוסיה מועדפת על ארגוני הטרור לביצוע פעילות עוינת בכלל, ובשטח ישראל בפרט.

עמדתם המקצועית של גורמי הביטחון היא כי במציאות הביטחוניית שהייתה בסיס לחקיקת הוראת השעה לא חל כל שינוי בכל הנוגע לכוונת ארגוני הטרור להוציא לפועל פיגועים קשים ככל שיתאפשר בתחומי מדינת ישראל ובכל הנוגע לפוטנציאל לניצול האוכלוסיה האמורה בביצוע פיגועים אלה, וגם כיום נמשכים כל העת ניסיונות של ארגוני הטרור להוציא לפועל פיגועים כאמור.

¹ ס"ח התשס"ג, עמ' 544.

- (1) ברישה, בסופה יבוא "ובכפוף להוראות סעיף 3א";
- (2) במקום פסקה (1) יבוא:
- "(1) רשאי מפקד האזור לתת להיתר לשהייה בישראל למטרה כמפורט להלן:
- (א) לשם טיפול רפואי;
- (ב) למטרת עבודה בישראל;
- (ג) לגבי תושב אזור שגילו מעל 35 שנים – לשם מניעת הפרדתו מבת זוגו השוהה כדין בישראל;
- (ד) לגבי תושבת אזור שגילה מעל 25 שנים – לשם מניעת הפרדתה מבן זוגה השוהה כדין בישראל;
- (ה) לגבי תושב אזור שהוא קטין ושגילו מעל 12 שנים – לשם מניעת הפרדתו מהורהו שניתן לו היתר לשהייה בישראל לפי פסקת משנה (ג) או (ד) או לפי סעיף 4(2);
- (ו) למטרה זמנית, ובלבד שהיתר שהייה למטרה כאמור יינתן לתקופה מצטברת שלא תעלה על שישה חודשים";
- (3) בפסקה (2), במקום "אם שוכנע כי הוא" יבוא "ורשאי מפקד האזור לתת לתושב אזור היתר לשהייה בישראל, אם שוכנעו כי תושב האזור" ובמקום "או מתן הרישיון לישיבה בישראל" יבוא "מתן הרישיון לישיבה בישראל או מתן ההיתר לשהייה בישראל, לפי הענין";
- (4) אחרי פסקה (2) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

שנים היתר שהייה בישראל או רישיון ישיבה בישראל, לפי הענין, לשם מניעת הפרדתו מהורהו השוהה כדין בישראל.

עוד מוצע לאפשר למפקד האזור לתת לתושב האזור היתר לכניסה לישראל, לתקופה העולה על שישה חודשים, לצורך טיפול רפואי או לצורך עבודה בישראל.

מהנתונים לשנת 2001 (טרם החלטת הממשלה מס' 1813, מיום 12 במאי 2002) עולה כי הוספת הסייגים המוצעים להגבלות שבהוראת השעה יכול שתשיב לטיפול כ-28.5% מסך הפניות לאיחוד משפחות של תושבי האזור, לרבות חלק מהפניות אשר הוגשו לאחר החלטת הממשלה האמורה ולא טופלו עד כה.

כמו כן מוצע, בפסקה (3) של סעיף 2 להצעת החוק, לאפשר גם למפקד האזור לתת היתרי שהייה בישראל לתושב האזור המודה עם מדינת ישראל ויעדיה, שמכות הנתונה כיום לשר הפנים בלבד.

סעיף 2 סעיף 3 להוראת השעה קובע סייגים להגבלות הקבועות בה.

מוצע כאמור להרחיב את הסייגים הקבועים בסעיף האמור ביחס לאוכלוסיות אשר על פי הערכת גורמי הביטחון הן בעלות פוטנציאל לסיכון ביטחוני מופחת.

בפסקה (2) של סעיף 2 להצעת החוק, מוצע להרחיב את סמכויותיו של מפקד האזור לתת לתושב אזור היתר לשהייה בישראל, אף לתקופה העולה על שישה חודשים, וזאת למטרות כמפורט בפסקה המוצעת.

בכלל זה מוצע לקבוע כי יטופלו בקשות של תושבי אזור מעל גיל 35 ושל תושבות אזור מעל גיל 25, המבקשים להתאחד עם בני זוגם הישראלים, השוהים כדין בישראל. במקביל מוצע, להסמיך את מפקד האזור לתת היתר לשהייה בישראל, אף לילדיהם הקטינים של בני זוג כאמור שגילם עולה על 12 שנים, זאת נוסף על הסמכות המוקנית למפקד האזור ולשר הפנים, בפסקה (4) של סעיף 2 להצעת החוק, לתת לתושב אזור שגילו עד 12

"(3) רשאי שר הפנים או מפקד האזור, לפי הענין, לתת לתושב אזור שגילו עד 12 שנים רישיון לישיבה בישראל או היתר לשהייה בישראל, לשם מניעת הפרדתו מהורהו השווה כדין בישראל."

הוספת סעיף 3א 3. אחרי סעיף 3 להוראת השעה יבוא:

"מניעה 3א. לא יינתן היתר לשהייה בישראל לתושב אזור לפי סעיף 3(1)(ב) עד (ו) ולפי ביטחוני 4(2), אם קבע שר הפנים או מפקד האזור, בהתאם לחוות דעת מאת גורמי הביטחון, כי תושב האזור או בן משפחתו עלולים להוות סיכון ביטחוני למדינת ישראל; בסעיף זה, "בן משפחה" – בן זוג, וכן הורה, ילד, אח, אחות ובני זוגם."

תיקון סעיף 4 4. בסעיף 4 להוראת השעה, ברישה, בסופה יבוא "למעט סעיף 3א".

תיקון סעיף 5 5. בסעיף 5 להוראת השעה, במקום "עד תום שנה מיום פרסומו" יבוא "עד יום ב' בניסן התשס"ו (31 במרס 2006)".

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור שממנו נובע סיכון ביטחוני, עלול להיות מנוצל לרעה, כפי שהוכח לא פעם בעבר.

סעיף 4 מוצע להבהיר כי מתן היתר לשהייה בישראל מכוח סעיף 4, שענינו "הוראות מעבר", כפוף להוראות סעיף 3א המוצע.

סעיף 5 מוצע לתקן את סעיף 5 להוראת השעה שענינו "תוקף", ולהאריך את תוקפה עד יום ב' בניסן התשס"ו (31 במרס 2006).

סעיף 3 נוכח הרחבת הסייגים כמוצע בסעיף 2 להצעת החוק, ולשם מניעת הסיכון הביטחוני כתוצאה מכך, מוצע לקבוע בהוראת השעה את העיקרון אשר הוכר בפסיקת בתי המשפט, לפיו סיכון ביטחוני הנובע מקרובי משפחה בדרגה ראשונה של מבקש איחוד המשפחות בישראל או של מבקש היתר שהייה אחר, יכול שימנע מתן היתר לשהייה בישראל לאותו תושב. זאת לנוכח הערכתם המקצועית של גורמי הביטחון, ולפיה הקשר של תושב האזור עם קרוב משפחה